

УДК 378.14:371.4:61

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ТА ПЕРЕВІРКА ЗАПРОВАДЖЕНОЇ МЕТОДИКИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

А. Б. Валинюк, С. О. Коноваленко

*Чортківський державний медичний коледж
ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет
імені І. Я. Горбачевського МОЗ України»*

У статті теоретично обґрунтовано, розроблено та частково експериментально перевірено запроваджену методику організації самостійної роботи студентів у вищому навчальному закладі.

EXPERIMENTAL CONFIRMATION AND VERIFICATION OF INTRODUCED METHODS OF STUDENTS' INDIVIDUAL WORK

A. B. Valynuk, S. O. Konovalenko

*Chortkiv State Medical College
I. Horbachevsky Ternopil State Madical University*

The article theoretically justifies, partially develops and experimentally verificates introduced methods of students' individual work in state higher educational establishment.

Вступ. Навчальний процес у вищій школі має бути спрямований на підготовку освіченого фахівця, який вміє ініціативно, творчо мислити, самостійно поповнювати свої знання та застосовувати їх у діяльності.

Успіх підготовки фахівців залежить від багатьох факторів, одним з яких є самостійна робота студентів. У процесі впровадження кредитно-модульної системи навчання у вищих навчальних закладах, значна частина навчального матеріалу виноситься на самостійне опрацювання студентами. Тому основним завданням викладача у вищій школі стає не репродуктивне викладання набору готових знань, а організація активної самостійної роботи студентів [1, 3, 4].

Основна частина. На сьогодні зростає рівень інтелектуальних запитів студентів і водночас з'являються нові технології навчання, з якими має бути обізнаний кожний майбутній фахівець.

Щоб виконати завдання, які поставили перед вищою школою, потрібно вдосконалювати навчально-виховний процес, розробляти нові методи і форми взаємодії викладача і студента, стимулювати самостійну навчальну діяльність молоді, оскільки саме життя довело, що тільки ті знання, які людина набула

самостійно, завдяки власному досвіду, думці й діям, стають справді її здобутком. Тому у вищих навчальних закладах останнім часом спостерігається тенденція до збільшення годин, відведених на самостійну роботу. Оволодіння уміннями та навичками самостійної діяльності є найважливішою умовою здійснення безперервної освіти [6, 8].

Незважаючи на широкий і багатоплановий характер досліджень, присвячених організації самостійної роботи як учнів, так і студентів, багато питань цієї складної проблеми залишаються поки що не з'ясованими. Так, у теорії та практиці мають місце великі розходження, пов'язані з трактуванням ключового поняття – «самостійна робота студентів». Не розкриті достатньою мірою зв'язки і відношення між метою організації самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів I–III рівнів акредитації і способами її реалізації, не виявлені теоретичні передумови організації самостійної роботи студентів, орієнтованої на їхні індивідуальні особливості, не розроблені практичні рекомендації з організації самостійної роботи студентів, у яких враховувались би нові ціннісні орієнтації і підходи [2, 5, 7, 9].

© А. Б. Валинюк, С. О. Коноваленко, 2017

Мета роботи – теоретично обґрунтувати, розробити та частково експериментально перевірити запровадження методики організації самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів.

Базою для проведення експерименту був обраний Чортківський державний медичний коледж. Для вивчення ситуації з питань організації самостійної позааудиторної роботи у жовтні 2016–2017 навчального року було проведено анкетування студентів II курсу медичного коледжу за спеціальностями «Сестринська справа» та «Лікувальна справа». Анкетування дозволило встановити ставлення студентів до традиційної самостійної роботи.

Студентам запропонували пройти анкетування, у якому брали участь 126 респондентів, маючи право на анонімні відповіді. Це дозволило їм бути більш об'єктивними при відповідях на поставлені запитання.

Аналіз анкетних даних виявив, що 98 (78 %) студентів готуються до занять лише перед практичними та семінарськими заняттями, систематично – 18 (14 %), епізодично – 10 (8 %). Результати анкетування відповіді на перше запитання показують, що далеко не кожний студент регулярно займається, поповнює свої знання щодня, студенти самостійно працювати не навчені, «бракує часу» та інше.

Аналізуючи ставлення студентів щодо їх позааудиторної роботи, ми бачимо, що лише 50 % студентам необхідно самостійно опрацювати навчальний матеріал, тільки 37 % студентів використовують самостійні роботи, у 58 % студентів труднощі виникають не завжди. Труднощі виникають тому, що «завдання на самостійне опрацювання має великий обсяг» – 57 % студентів, або, що «не розуміють матеріал, поданий на лекційному занятті» (25 %).

68 % студентів зазначили, що найбільш продуктивно вони працюють вдома, та 49 % студентам потрібна

допомога викладача при організації самостійної роботи.

На запитання «До яких дисциплін ви готуетесь насамперед і чому?», 91 % студентів відповіли, що виконують передусім ті завдання, які посилені для виконання.

100 % студентів відповіли, що їх самостійна робота полягає тільки у конспектуванні прочитаного, підготовці до виступів на семінарах, доповіді, реферати, виконання вправ за зразком.

76 % вказали, що їм потрібно, щоб викладач звертав увагу на своєчасне виконання самостійної роботи; 83 % студентів зазначили, що необхідно, щоб викладач коригував самостійно отримані ними знання.

Проведене анкетування з питань організації самостійної роботи студентів у медичному коледжі дає нам підстави зробити такі висновки:

- у навчальному закладі приділяється достатня увага організації самостійної роботи студентів, але студенти ще не отримали достатніх навиків самостійної роботи, не вміють раціонально розподіляти свій час;
- у практичній навчальній роботі недостатньо використовуються різноманітні види організації самостійної роботи.

Також експериментально перевірили і порівняли за допомогою підсумкового заняття контролю запроваджену методику організації самостійної роботи студентів під час проведення практичних занять з основ сестринської справи (2016 р.) та традиційної організації (2015 р.) для студентів II курсу медичного коледжу за спеціальністю «Сестринська справа». Проведений аналіз якісної успішності студентів із «Основ сестринської справи» за 2015–2016 рр. наведено у таблиці.

Найкращі результати демонструють студенти державної форми навчання при використанні запровадженої методики організації самостійної роботи.

Таблиця. Зіставлення результатів якісної успішності студентів із «Основ сестринської справи» за 2015–2016 рр.

Рік	Форма навчання	Спеціальність	
		сестринська справа	
		кількість студентів	ПМК
2015	Державна	70	64 (91 %)
	Контрактна	20	12 (60 %)
2016	Державна	70	67 (96 %)
	Контрактна	20	15 (75 %)

Висновки. У ході формуючого експерименту було зроблено порівняння результатів навчального про-

цесу при традиційній організації самостійної роботи студентів та при використанні запропонованої мето-

дики на прикладі дисципліни «Основи сестринської справи» за спеціальністю «Сестринська справа» у Чортківському державному медичному коледжі. Запровадження даної методики є ефективним за таких умов: включення у навчальний процес завдань, що моделюють майбутню професійну діяльність студентів; постійне підвищення рівня самостійності студентів

шляхом включення у навчальний процес завдань підвищеної складності; своєчасний контроль з боку викладача, поступове виховання потреби та навичок самоконтролю; різноманітність у формах та методах проведення занять; створення позитивного мікроклімату на заняттях, атмосфери співробітництва між студентами та викладачем.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Ашеро́в А. Т. Підготовка, експертиза та захист дисертації [Текст]: навч. посібник для майбутніх професіоналів в галузі педагогіки вищої школи та управління навчальними закладами / Ашери́в А. Т. ; за заг. ред. А. Т. Ашерова. – Х. : Вид-во УІПА, 2007. – 112 с.
2. Інформаційно-культурологічна та мистецька освіта (консенсус, партнерство, стандарти) в контексті Болонського процесу [Текст] : матеріали наук.-практ. конф., 13–14 груд. / Харк. держ. акад. культури ; за ред. В. М. Шейкіна [та ін.]. – Х. : ХДАК, 2005. – 290 с.
3. Корсак К. Традиційні уроки та лекції: сучасний стан та перспективи [Текст] / Костянтин Корсак, Тетяна Зінченко // Вища освіта України. – 2002. – № 3. – С. 75–80.
4. Кучер З. С. Організація самостійної роботи майбутніх вчителів обслуговуючої праці в системі модульного навчання [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук / З. С. Кучер Хмельницький, 2006. – 20 с.
5. Лещенко М. Особистісний фактор в інноваційній парадигмі педагогічної майстерності [Текст] : навч. посіб. / М. Лещенко; за заг. ред. М. П. Лещенко. – К. – В. : Знання, 2002. – 150 с.
6. Луценко В. В. Організація самостійної роботи студентів в умовах особистісно-орієнтованого навчання [Текст]: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук / В. В. Луценко. – Харків, 2002. – 24 с.
7. Прокопенко І. Ф. Педагогічні технології [Текст]: навч. посіб. / І. Ф. Прокопенко, В. І. Євдокимов ; за заг. ред. І. Ф. Прокопенко. – Х. : Колегіум, 2006. – 224 с.
8. Самостійна робота студентів [Текст] : навч. посіб. / В. І. Євдокимов ; за заг. ред. В. І. Євдокимова. – Х. : Вид-во ХДГУ, 2004. – 140 с.
9. Яковініна Н. Технологічні особливості навчальних занять [Текст] / Н. Яковініна // Коледжанін. – 2000. – № 5. – С. 55.

Отримано 30.03.17